

DANKBAARHEID na 'de dood van God'

Filosofisch Café Hoogeveen
29 november 2016
Paul van Tongeren

1. Dankbaarheid als probleem

1. geboortekaartjes
2. de hersenwetenschapper
3. de zomergast
4. conclusie: verlegenheid

2. Nietzsche

1. de dood van God
2. antagonisme
3. gemakkelijke oplossing?

3. Ervaring, context en interpretatie/verwoording

a. de verwoording vormt het verwoorde

* zorg

* vluchtelingen

* 'framing'

b. context -> verwoording -> ervaring

* de autonome

wil

< kwaad < zonde

* dankbaarheid

< gave < God

c. taak van de filosofie: fenomenen redden

4. Anamnese

1. dankbaarheid als wederkerigheid

- * de opvoeding
- * de geschiedenis van het denken

2. problemen

- * andere wederkerigheid
- * verplichting tot vrijwilligheid
- * schuld die niet kan worden afgelost

3. oplossing: 'God'

5. Anders denken over danken

a. correctie vd traditionele interpretatie

- * geven vereist geen gever

- * wederkerigheid is niet per se teruggeven

b. andere uitleg van de ervaring

- * niet zelf veroorzaker

- * groter geheel

- * als goed ervaren, ondanks alles

6. Illustratie

a. drietal

b. centrum

c. eenheid

* Aglaia

* Euphrosyne

* Thalia

7. dankbaarheid als (Nietzscheaanse?) deugd

- a. houding i.p.v. handeling
- b. optimaal gevormde 'passie'
- c. midden
- d. moeder en kunstenaar

Deugden voor onze tijd:

DANKBAARHEID

Filosofisch Café Hoogeveen

29 november 2016

Paul van Tongeren